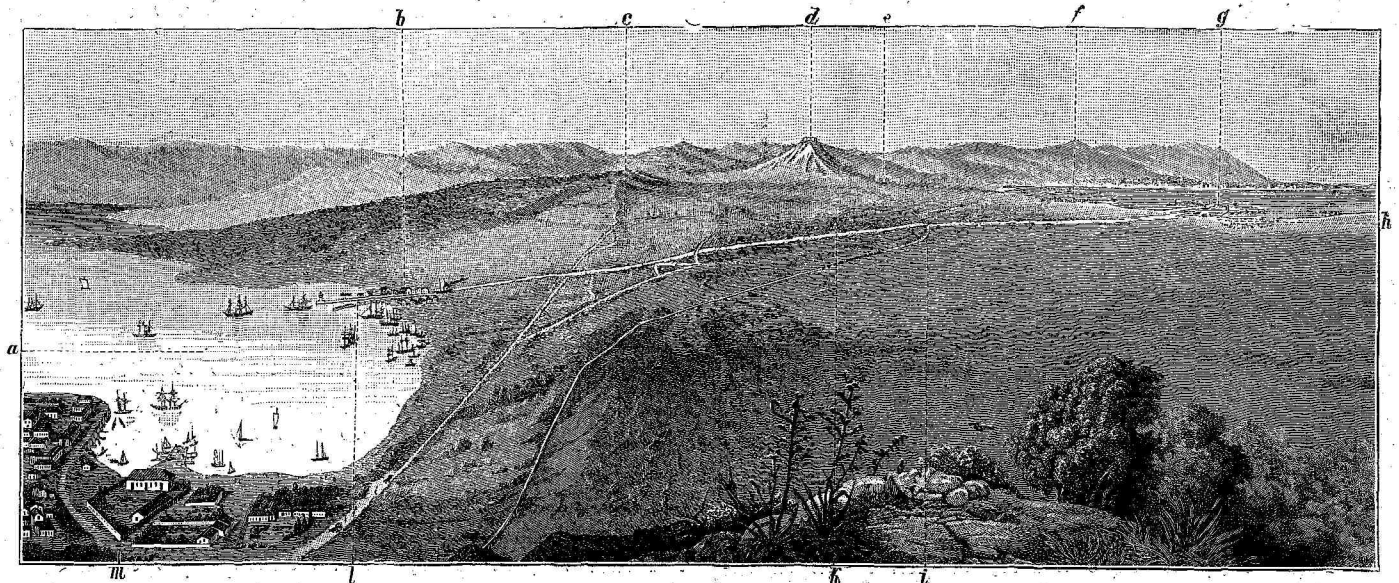

θοι τοῦ νοσοκομείου, ἐπιστάται κ.τ.τ., ἐνῶ οἱ κυρίως ἐργάται τῆς διώρυγος εἶναι ξένοι. Ἐκ τούτων οἱ πρῶτοι καὶ σπουδαιότατοι, οἱ διατρυπῶντες τὸ ἔδαφος καὶ ἀνατινάσσοντες δι' ἐκρηκτικῶν ὑλῶν τὰ πέτρωμάτα, εἶναι οἱ Μαυροβούνιοι, ὑψηλοὶ τὸ ἀνάστημα, ῥαδινοὶ τὸ σῶμα καὶ συγχρόνως ἰσχυρότατοι τοὺς μυῶνας ἄνδρες μὲ εὐρυτάτους ὤμους, δύο τρίτων σχεδὸν τοῦ μέτρου πλάτους, καὶ ἀστραγάλους ἰσχυροὺς ὡς τὰ σφυρὰ ἵππων. Κατὰ τὰς ἐπανειλημμένας διὰ τοῦ Ἴσθμοῦ ὁδοιπορίας μου, κατελαμβάνομην ὑπὸ φρίκης βλέπων αὐτοὺς εἰς τὰς ὑψηλὰς καὶ ἀποκρήμινους τῆς διώρυγος πλευρὰς ἰσταμένους ἐπὶ μικροτάτων προεξεχουσῶν πετρῶν καὶ χειριζομένους τὴν ἀκιδωτὴν σκαλίδαν ἢ τὴν θρυαλλίδα πρὸς ἀνάφλεξιν τῶν ἐκρηκτικῶν ὑλῶν. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἀνατινάσσουσιν αὐτόχρημα τὸ ἔδαφος ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ μόνον ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ κρατοῦνται ἀπὸ τινος σχοινίου,

Ἰσθμοῦ εἶνε θαυμασίον. Ὁ ἱατρὸς τῆς ἐταιρίας μὲ διεβεβαίωσεν ὅτι εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος τῆς Ἑλλάδος, ἐξ ὧν ἐγνώρισε, παρουσιάζονται τόσον ὀλίγοι νόσοι, ἰδίᾳ κολλητικαί, ὅσον ἐκεῖ ἀκριβῶς παρὰ τὸ „πιτύϊνον ἄλσος τοῦ Ποσειδῶνος“. Τὸ ἐπὶ πολλὰ ἔτη διαρκῶς παρατηρηθὲν φαινόμενον, ὅτι οὐδέποτε σχεδὸν οὐδεμία νόσος τῶν πνευμόνων καὶ ἐν γένει οὐδεμία ἀπολύτως χρονία νόσος παρουσιάσθη ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ, παρεκίνησε τὸν στρατηγὸν Τύρρ νὰ ἐξετάσῃ μετὰ σπουδαιότητος τὸ σχέδιον τῆς ἰδρύσεως „ἀεροθεραπευτικοῦ καταστήματος“ ἐπὶ τοῦ ὑψίστου σημείου τοῦ Ἰσθμοῦ.

Ἀπὸ τεσσάρων ἤδη ἐτῶν διέρχεται διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ ὁ σιδηρόδρομος ἀπὸ Πειραιῶς — δι' Ἀθηνῶν, Ἐλευσίνος, Μεγάρων — εἰς Κόρινθον καὶ ἐντεῦθεν προσωτέρω πρὸς δυσμὰς μὲν εἰς Πάτρας πρὸς νότον δὲ εἰς Ναύπλιον. Ἡ ἐταιρία τῆς διώρυγος πιστεύει ὅτι θὰ δυνηθῇ νὰ ὑποστῇ νικηφόρως τὸν

Η ΔΙΩΡΥΞ ΤΟΥ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΥ ΙΣΘΜΟΥ.

a. Κόλπος τῆς Αἰγίνης. b. Νέα πόλις Ἰσθμια. c. Ῥεῖπια τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἰσθμια. d. Ἀκροκόρινθος. f. Νέα Κόρινθος. g. Στόμιον τῆς διώρυγος εἰς τὸν κόλπον τῆς Κορίνθου. h. Νέα πόλις Ποσειδωνία. i. Γέφυρα τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς-Πατρῶν. k. Πύργος διὰ τὸν ἠλεκτρικὸν φωτισμὸν. l. Στόμιον τῆς διώρυγος εἰς τὸν κόλπον τῆς Αἰγίνης. m. Καλαμάκι.

τὸ ὅποιον προηγουμένως ἐξαρτῶσι στερεῶς ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων βράχων διὰ σιδηρᾶς τινος ἀρπάγης.

Καὶ οἱ Ἴταλοι ἐργάται δύνανται νὰ ὀρύξωσιν ὑπονόμους πρὸς διάρρηξιν τῶν πετρωμάτων, ἀλλ' ἡ κυρία αὐτῶν ἐργασία συνίσταται ἐν τῇ τοιχοποιίᾳ καὶ ἐν τῇ στρώσει ὁδῶν, ἐφ' ὧν εἶτα προσαρμύζονται αἱ σιδηραὶ τροχαὶ τῶν πολυαριθμῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, αἵτινες ἀπαιτοῦνται πρὸς μετακόμισιν τῶν διάρρηγνυμένων πετρῶν καὶ ἀνασκαπτομένων χωμάτων.

Οἱ πράγματι ἐν τῇ γῇ ἐργαζόμενοι, οἱ ἀνασκάπτοντες τὸ ἔδαφος καὶ μετακομίζοντες δι' ἁμαξῶν τὰ χώματα, εἶναι Ἀρμένιοι. Ἡ μεγίστη τῶν ἀνθρώπων τούτων ἀπόλαυσις εἶνε νὰ ἀνασκαλίσωσι τοὺς βαθυτάτους μυχοὺς τῆς γῆς, ἐνθα καὶ μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐργασίας τῶν προτιμῶσι νὰ παραμένωσιν ἀντὶ νὰ ἐξέρχωνται εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἐνῶ οἱ Ἴταλοι ἰδρύουσιν εὐάερα ἐκ ξύλων παραπήγματα, οἱ δὲ Μαυροβούνιοι οἰκοῦσιν εἰς εἰδός τι ἐκ λίθων καὶ ξύλων ἀποτελουμένων καλυβῶν, οἱ Ἀρμένιοι ὀρύσσουν βαθεῖας ὁπὰς ἐντὸς τοῦ ἐδάφους, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρὰ τινα κλιτύν, καὶ διάγουσιν ἐκεῖ ὡς ἀσπάλακες. Ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν τὸ κλῆμα τοῦ

συναγωνισμὸν καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν Πατρῶν-Κορίνθου-Ἀθηνῶν. Τὸ χρονικὸν διάστημα, ὅπερ δύνανται νὰ οἰκονομήσῃ τὸ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ταξίδιον ἀπὸ Πατρῶν εἰς Ἀθήνας ἐν σχέσει πρὸς τὸν διὰ τῆς διώρυγος διάπλουν, εἶνε ὃ ἢ τὸ πολὺ 4 ὥρῶν, χάριν δὲ τῆς σχετικῶς μικρᾶς ταύτης οἰκονομίας τοῦ χρόνου οὐδέποτε βεβαίως θὰ προτιμηθῇ ἡ δαπανηρὰ μεταφόρτωσις τῶν ἐμπορευμάτων ἀπὸ τοῦ πλοίου εἰς τὸν σιδηρόδρομον. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐπιβάται εἰς τὰς πλείστας περιπτώσεις θὰ προτιμῶσι νὰ παραμένωσιν ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἀνέσει ἐν τῷ πλοίῳ δι' οὗ ἀφίκοντο μέχρι Πατρῶν, ἐντεῦθεν δὲ νὰ ἐξακολουθῶσι τὸν πλοῦν αὐτῶν διὰ τοῦ θαυμασίου κορινθιακοῦ κόλπου, θεωμένοι τὸν Παρνασσόν, τὸν Κιθαιρῶνα καὶ τὴν Κυλίνην, μέχρι Κορίνθου ἢ καὶ περαιτέρω διὰ τῆς διώρυγος εἰς τὸν Σαρωνικὸν κόλπον μέχρι Πειραιῶς, παραπλέοντες τὴν Σαλαμίνα καὶ τὴν Αἴγιναν. Ὁ κορινθιακὸς κόλπος ὡς πρὸς τὸ ὕψος τῶν παρὰ ταῖς ὄχθαις ἐκτυλισσομένων τῆς φύσεως καλλονῶν εἶνε ἐνάμιλλος πρὸς τὰς πλείστας λίμνας τῆς Ἑλβετίας, πλὴν δὲ τούτου καὶ τὸ ὄνομα αὐτὸ τοῦ Παρνασσοῦ ἄλλως ἢ εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν κλασσικῆς παιδείσεως τυχόντων ἢ τὸ Οὐρί-Ρόδοστοκ.